

ΘΕΜΑ : Εκλογικές δαπάνες

1. Το ισχύον Σύνταγμα στην καινοτόμο πρόβλεψη της παρ. 2 του άρθρου 29 ανέθεσε στον κοινό νομοθέτη να οργανώσει την “κρατική οικονομική ενίσχυση” των πολιτικών κομμάτων καθώς και τη δημοσιότητα των εκλογικών δαπανών όπως και των υποψηφίων βουλευτών. Στα είκοσι και πλέον χρόνια που μεσολάβησαν από τη θέση του σε ισχύ ψηφίσθηκαν δύο σχετικοί νόμοι, ο ν. 1443/1984 και ο ν. 2429/1996.

Με το ν. 2429 η χώρα μας απέκτησε, με μεγάλη είναι αλήθεια καθυστέρηση, “κανόνες δεύτερης γενιάς” για τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών. Στο σώμα του περιλαμβάνονται, εκτός των ήδη γνωστών, δύο βασικές κατηγορίες διατάξεων. Διατάξεις πραγματικά νέες καθώς και διατάξεις με τις οποίες η κοινή νομοθεσία αντιμετώπισε όσα κενά είχαν αναδειχθεί στην πράξη κατά τη διάρκεια της ισχύος του ν. 1443/1984.

2. Ο νέος νόμος δοκιμάστηκε για πρώτη φορά στην πράξη, περίπου τρεις μήνες από την ψήφισή του στην εκλογική αναμέτρηση της 22ας Σεπτεμβρίου 1996. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του αποτελούσε η έκδοση σειράς κανονιστικών αποφάσεων. Αποφάσεων, πολλές από τις οποίες ρυθμίζουν ουσιαστικά ζητήματα, όπως η ραδιοτηλεοπτική προβολή ή αποτίμηση σε χρήμα και ο συνυπολογισμός των ποικίλων παροχών ή διευκολύνσεων στις εκλογικές δαπάνες.

Το, πολλές φορές, εξειδικευμένο αντικείμενό τους επιβάλλει τη συνεργασία ειδικών από διάφορους χώρους για την κατάρτισή τους. Η επίσπευση της προσφυγής στη λαϊκή ετυμολογία οδήγησε αναγκαστικά στην άμεση έκδοσή τους με όλες τις παραπάνω συνέπειες.

Από τις διατάξεις του νόμου εκείνες που δοκιμάστηκαν έντονα, στη συνέχεια, ήταν όσες οργανώνουν τις διαδικασίες ελέγχου των οικονομικών κομμάτων και, ιδίως, υποψηφίων. Η εφαρμογή τους από την Επιτροπή Ελέγχου οδήγησε στη δημόσια τοποθέτηση υπεύθυνων πολιτικών παραγόντων με χαρακτηρισμούς εις βάρος του νόμου. Θεωρήθηκε από πολλούς ανεφάρμοστος και εντελώς “άχρηστος”.

3. Κάθε νομοθέτημα δοκιμάζεται καθημερινά στην πράξη. Εκεί διαπιστώνεται η αντοχή του και εντοπίζονται στο σώμα του κενά ή παραλείψεις. Από τον κανόνα δεν είναι ασφαλώς δυνατόν να ξεφύγει και ο ν. 2429. Η εφαρμογή του στην πράξη ανέδειξε

πράγματι σημεία στα οποία απαιτείται άμεση διορθωτική παρέμβαση. Σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί να υιοθετηθούν οι χαρακτηρισμοί που του προσδόθηκαν.

4. Στη συνέχεια θα αναφερθούν συνοπτικά οι νομοθετικές και οι κανονιστικές παρεμβάσεις που πρέπει να επιχειρηθούν για τον εκσυγχρονισμό του.

α. Στα άρθρα 5, 6 και 7 διαπιστώνεται μία αντίφαση. Στις εκλογικές δαπάνες προσμετράται, αφού αποτιμηθεί σε χρήμα, η διάθεση του τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού (αν και δεν αναφέρεται ρητά) χρόνου (άρθρα 5, 6). Στο άρθρο 7 απαγορεύεται, αντίθετα, η οποιαδήποτε παροχή σε κόμματα και υποψηφίους από επιχειρήσεις που κατέχουν άδεια ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών. Είναι προφανές ότι στον εφαρμοστή του νόμου δημιουργείται ερμηνευτικό ζήτημα που δυσχεραίνει τον προσδιορισμό του ανωτάτου ορίου δαπανών με όλες τις παρεπόμενες αρνητικές συνέπειες. Η αντίφαση πρέπει να αρθεί άμεσα.

β. Στα άρθρα 7 και 8 τίθενται βασικές ψηφίδες της μη κρατικής (ιδιωτικής) χρηματοδότησης. Πρόκειται ασφαλώς για την περιοχή, η οποία προνομιακά συνδέεται με την αρχή της διαφάνειας. Η κατάστρωση λεπτομερών κανόνων και η οργάνωση των σχετικών διαδικασιών θα διασφαλίσει απόλυτα την ενλόγω θεμελιώδη συνταγματική αρχή.

γ. Στο άρθρο 12 κατοχυρώνεται ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών των υποψηφίων βουλευτών. Ο καθορισμός του εμφανίζει ωστόσο δύο μειονεκτήματα. Το όριο δεν διαφοροποιείται αισθητά από βασική εκλογική περιφέρεια σε περιφέρεια. Εξάλλου, δεν λαμβάνονται υπόψη οι “ειδικές τοπικές εκλογικές παράμετροι”. Με αποτέλεσμα στην πράξη οι πραγματικές εκλογικές δαπάνες να ξεπερνούν κατά πολύ τις τεκμαιρόμενες.

δ. Είναι γνωστό ότι το συγκριτικά μεγαλύτερο μέρος των εκλογικών δαπανών καταλαμβάνουν οι “δαπάνες προβολής”. Το μέγεθός τους διευρύνεται υπερβολικά επειδή λείπει από τη χώρα μας ο “Κώδικας εκλογικής συμπεριφοράς”. Η κατάστρωσή του με την ανάθεση σε συγκεκριμένο όργανο της παρακολούθησης της εφαρμογής του θα αντιμετώπιζε αρκετά από τα διαπιστούμενα προβλήματα και θα ορθολογικοποιούσε ταυτόχρονα τις εκλογικές δαπάνες.

ε. Τέλος, για την αποσυμφόρηση του έργου της Επιτροπής Ελέγχου πρέπει να περιορισθεί δραστικά ο κύκλος των υποψηφίων που υποχρεούνται να υποβάλλουν αναλυτικές καταστάσεις δαπανών.

5. Στο επίπεδο των κανονιστικών αποφάσεων πρέπει να συμπληρωθεί άμεσα εκείνη που ρυθμίζει την αποτίμηση σε χρήμα των παροχών και διευκολύνσεων προς δύο, κυρίως, κατευθύνσεις. Αφενός να διευρυνθεί ο κύκλος όσων οικονομικών ενισχύσεων προσμετρώνται στις εκλογικές δαπάνες και αφετέρου να προβλεφθεί τρόπος αποτίμησης, ο οποίος θα προσεγγίζει την πραγματική τους αξία.

6. Στον “Κώδικα εκλογικής συμπεριφοράς” θα πρέπει να συμπεριληφθούν αναπόφευκτα και οι ρυθμίσεις που θα διέπουν τη ραδιοτηλεοπτική προβολή. Αν η θέσπισή του δεν προχωρήσει, τότε χρήζει τροποποίησης η σχετική απόφαση προκειμένου να ανταποκριθεί στις ισχύουσες συνθήκες του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου.

7. Κανονιστική απόφαση, του Προέδρου της Βουλής, ρυθμίζει επίσης την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου. Η ισχύουσα επαναλαμβάνει απλά όσα προβλέπονται στην οικεία διάταξη του ν. 2429. Πολλές από τις δυσκολίες που παρατηρήθηκαν κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου οφείλονται στην απουσία ουσιαστικών κανόνων. Και στο σημείο αυτό χρειάζεται λοιπόν άμεση παρέμβαση.

Dis.Δ/OP/EklogDapanes.doc/5.9.97/p.1- 3/md (Δ9)